

Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης: Ενέπαιξε τον κόσμο; (4ο μέρος) (Στέλιος Κούκος)

/ [Πεμπτούσια](#)

Διπλή επέτειος φέτος [2008] για τον μεγαλύτερο συγγραφέα της Θεσσαλονίκης και έναν από τους μεγαλύτερους των γραμμάτων μας, τον Νίκο Γαβριήλ Πεντζίκη (1908-1993). Δεκαπέντε χρόνια από τον θάνατό του και εκατό από τη γέννησή του. Και μάλιστα τολμούμε να επισημάνουμε πως, αν δεν υπήρχε το εμπόδιο της γλώσσας, θα ήταν ένας από τους πιο μεγάλους συγγραφείς παγκοσμίως.

Πάντως ακόμη δεν ακούσαμε να εξαγγέλλονται κάποιες εκδηλώσεις για να τιμηθεί ο άνθρωπος που ταυτίστηκε όσο κανένας άλλος με την ιστορία αλλά και με την τοπιογραφία της πόλης. Είναι κρίμα για τον συγγραφέα της “Μητέρας Θεσσαλονίκης”, που με το έργο του έδωσε παρηγοριά και παραμυθία υψηλής τέχνης και ποιότητας, εφάμιλλη των μεγάλων στιγμών της λοιπής ευρωπαϊκής

λογοτεχνίας, από τον Τζόις μέχρι τον Ντοστογιέφσκι. Όσο όμως και αν σας φαίνεται παράξενο, ο ίδιος προτιμούσε τον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη από τον μεγάλο Ρώσο συγγραφέα.

Αφορμή για τη σειρά των άρθρων αυτών ήταν η ρήση ιατροφιλόσοφου της Θεσσαλονίκης, ο οποίος ισχυρίστηκε πως ο Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης “ενέπαιξε τον κόσμο”. Όταν άκουσα τον κύριο αυτό να λέει τη συγκεκριμένη φράση, στην αρχή θύμωσα. Μετά όμως σκέφτηκα ότι αυτό είναι το μεγαλύτερο κομπλιμέντο για έναν άνθρωπο όπως ο Πεντζίκης. Γιατί αυτό; Μα στη δική μας παράδοση ψηλά ψηλά και πάνω απ’ όλους τους αγίους βρίσκονται “οι διά Χριστόν σαλοί”, οι μωροί και οι τρελοί για χάρη του Χριστού. Αυτοί που δεν δίσταζαν να θυσιάσουν την όποια υπόληψή τους, να αυτοεξευτελιστούν και να περάσουν χίλιες δυο ταλαιπωρίες, ξυλοδαρμούς, πείνες για τον μοναδικό τους έρωτα, τον Χριστό. Βεβαίως αυτοί οι διά “Χριστόν σαλοί” είχαν κλήση για να επιτελέσουν αυτό το έργο. Όλη τους η προσπάθεια ήταν να θολώσουν τα νερά γύρω από την πνευματική τους κατάσταση. Ακόμη και μέσα στις εκκλησίες έκαναν ανοησίες – π.χ. πετούσαν καρύδια και άλλα. Παρ’ όλα αυτά η εκκλησία μας τους τιμά ως αγίους της.

Ο Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης ήταν ένας ξεχωριστός άνθρωπος μέσα στον κόσμο, αλλά ποτέ δεν ενέπαιξε τον κόσμο. Κάθε άλλο – προσέφερε στον κόσμο όσο κανένας άλλος καλλιτέχνης. Τα έργα του δεν είναι απλώς λογοτεχνικά ή εικαστικά έργα. Είναι έργα γεμάτα ζωή. Με τις διάφορες ιδιορρυθμίες του μόνο στον εαυτό του μπορεί να έκανε ζημιά. Αλλά ο ίδιος, όπως είπαμε, δεν έμπαινε σε καλούπια συμβατικά. Ήταν αντισυμβατικός και αντικομορμιστής, όπως πρέπει να είναι ένας γνήσιος καλλιτέχνης και όχι όπως οι ποικίλοι “καλλιτέχνες” που ενδιαφέρονται μόνο για την καθιέρωσή τους. Με αυτήν όμως την έννοια πράγματι ενέπαιξε τον κόσμο και το σαθρό κοσμοείδωλο του. Δεν συσχηματίστηκε δηλαδή μαζί του. Και μάλιστα εκ πεποιθήσεως και όχι γιατί δεν μπορούσε! Ο Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης ήταν ένα παιδί μέσα στον κόσμο και δεν ενέπαιξε τον κόσμο με την κακή εδώ έννοια, όσο κι αν δεν κουράστηκε ποτέ να παίζει μ’ αυτόν. Δεν είναι ίσως τυχαίο ότι χαρακτηρίστηκε και ως “το τρομερό παιδί των ελληνικών γραμμάτων”. Άλλωστε ο ίδιος θεωρούσε τον εαυτό του “παιζωγράφο”! – κι αυτό ίσως τα λέει όλα. Και βέβαια έπαιξε με τον κόσμο και με σύμπασα τη δημιουργία όσο κανένας άλλος προσφέροντας μας ένα έργο κιβωτό έρωτα και αλήθειας!